

POVRATAK

Dok je skidao bele stolnjake sa štrika, oblaci su iznad njegove glave stvarali čudne oblike i... tada se zagledao, tamo gore, možda se i prvi put upitao nešto, ne može se precizno kazati, no, čini se da je šapnuo – kakva je ovo prokleta igrica, dođavola?

I onda. Seo je na stepenice pred kućom, držeći u krilu hrpu veša. Ako bi ga neko pažljivo pogledao, verovatno bi pomislio – ovaj tip je malo umoran od života.

Telefon je unutra neprestano zvonio, ali on se, izgledalo je, sasvim navikao na taj zvuk.

Na momenat se osetio čudno, jer je danas skinuo stolnjake, koje je ona raširila juče.

Kako zbunjujuće. Jedan dan.

Juče. Danas. Sutra. Kakva čudna igrica. Vreme, prostor, emocije, o svemu su mislili. Vrlo je umoran, ali svestan, u potpunosti svestan, da više nikad neće zaspati u ovoj kući.

I čim prestane da posrće, te ukrade malo snage, otići će na Dunav, leći na pesak i spavati.

Nije bio tamo, na Štrandu, čitavih trideset godina, ali prilično je siguran da je isto kao kada je bio dečak i kao kada je njegova majka bila devojčica i... tamo je i tako prvi put pomislio da ode. Ona mu je rekla – znaš, ovde sam dolazila kao mala sa roditeljima i...

Već to, seća se, išlo mu je na živce, ta suvišna tradicija, tvoja majka, njena majka, moja majka... kome sve to treba?

Da, seća se, tada je pomislio, otići, otići, otići, negde gde nikog ne poznamo i gde nas niko ne pita...

Možda će zaspati na Štrandu, ko zna.

Telefon je unutra zvonio.

Poželeo je da plače, da vrišti, da se smeje. Ne, poželeo je da plače. Kao kada su živeli u Štrosmajerovoj, a on ostajao sam ujutru, sa gospođom koja ga je čuvala. Zatečen i bez daha, pri pomisli da oni nikada neće doći, da ga svaki dan napuštaju, a da će jednom zaboraviti da se vrate; te bi se, usred Školskog programa, zacenio od plača i nekog nepoznatog osećaja bespomoćnosti, nakon kojeg je opet dolazio neki nepoznat osećaj blaženstva kada bi ih u tri video na vratima.

Ne seća se da je kasnije u životu plakao, iako je povremeno priželjkivao tu vrstu oslobođenja. Možda samo jednom, kada je stajao pred nekom ogromnom građevinom, zaboravio joj je ime, sve u njemu počelo je da se pomera i kao da se sva percepcija izmenila i život dobio nove konture, možda tada, jer je shvatio kako je mali i ranjiv čovek.

Telefon je unutra zvonio.

Ušao je da ostavi stolnjake, stao nasred prostorije i zbunjeno se osvrnuo. Nije očekivao da će morati da misli o stolnjacima, pokućstvu, fotografijama i istoriji. Nasmejao se sopstvenoj naivnosti. Zar se uvek vraćamo na mesto s kog smo pošli? A tu je sve isto, primećuje samo dve njemu nepoznate uramljene fotografije. Dva muškarca. Trpezarijski sto, nasleđen od babe, koja ga je nasledila od... i dalje mu se sve to činilo suvišnim, čitav život mu nije bio

dovoljan da se navikne na život. Ili da razvije osećaj pripadnosti. Ili da kupi kuću u jednom gradu u kom će živeti sa jednom suprugom i imati jedno dete i prestati da traži jedno bolje mesto za život, koji se i tako dešavao sve ove godine.

Da, kada bi mogao da stisne pauzu i uštedi malo vremena za razmišljanje o ispravnom potezu.

Jednom je predsednik posetio njihov grad i sve raskrsnice su bile zatvorene i svi autobusi su stajali i svi ljudi su stajali, čitav taj kameni prizor mu se uklesao u sećanje, često je mislio o životu na toj raskrsnici, nepomičnom i nemom, bez izraza, zarobljenom u momentu. Mama ga je držala za ruku, čvrsto, seća se njenog uzbuđenja, bio je nizak i posmatrao je njeno lice, izvajano, poput spomenika onom pesniku. Njegova majka, nestvarno lepa.

Da, kada bi mogao da stisne pauzu, ali ova igrica nema pauzu, ponovo se nasmejao svojoj naivnosti, ponovo se nasmejao, grohotom, koji je prekinut zvonom telefona.

Halo. Zdravo, Kosta. Zdravo. Čula sam za tvoju majku i žao mi je, mora da ti je užasno teško... I nije tako strašno, znaš, oduvek sam znao da će umreti. Da, ali tako iznenada.

Sve je u redu, ne brini. Dokle ostaješ? Ne znam. Da li si dobro? Da, sve je u redu, ne brini, javiću ti se. Zovi me, molim te. Zvaću te, uvek te zovem. Da, slobodno me zovi. Hoću, zdravo.

Zdravo.

Nije znao šta bi mogao sa svim tim stvarima. Ako bi ga neko pogledao pažljivo, pomislio bi – ovaj tip je...

Prolazeći kroz hodnik žmureći je dodirnuo tapete, ali pre nego što ih je dlanom dotakao, već je osetio poznati reljef. Pažljivo je otvorio vrata, trudeći se da ne pravi buku i kada je ušao, lice mu se na momenat zgrčilo u nepoznat izraz. Skinuo je cipele, popeo se na krevet i legao pored nje. I onda. Zagrlio je to hladno telo, zagnjurio lice u njenu nadlakticu, pokušavajući da se ugrije. I onda. Uhvatio je njenu šaku, čvrsto, kao kada je predsednik jednom bio u njihovom gradu.

Njegova majka nestvarno lepa. Nije računao na ovu bol.